



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De diuisionibus Iustitiæ. Pars IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

tem disperibunt. ¶ Ad commendationem iustitiæ etiam va-
 cere potest præminencia, quam ipsa habet respectu aliarum car-
 dinalium virtutum. In ipsa, vt ait Tullius, maximus est splendor
 honestatis. Et Plato dicit de ea, quòd si ipsa conspiceretur, mi-
 nos spectantibus sapientiæ excitaret amores. Iustitia finis vide-
 tur esse aliarum cardinalium virtutum. Vnde propinquior vide-
 tur esse mercedi, saluti, & coronæ quæ specialiter ei in scriptu-
 ra sacra attribuuntur. In Psal. Retribuet mihi dominus secundũ
 iustitiam meam. Item: Tu benedices iusto. Prou. 10. Benedictio
 domini super caput iusti. Eiusdem 11. Seminanti iustitiã merces
 fidelis. Item 12. In semita iustitiæ vita. Sap. 1. Iustitia perpetua
 est & immortalis: iniustitia autem mortis acquisitio. Eccl. 30.
 Salus animæ in sanctitate iustitiæ. 2. ad Timo. 4. Reposita est mi-
 hi corona iustitiæ.

De diuisionibus Iustitiæ.

PARS IIII.

¶ Orandum, quòd secundum quosdam iustitia diuiditur in
 seueritatẽ & liberalitatem. Seueritas virtus est debito sup-
 plicio coercens iniuriam. Liberalitas verò est virtus beneficio-
 rum erogatrix, quam pro affectu benignitatem, & pro effectu
 beneficentiam vocant. Et consistit hæc virtus tota tribuendo
 & retribuendo. Benignitatem verò diuidunt in septem partes:
 scilicet religionem, pietatem, innocentiam, amicitiam, reueren-
 tiam, concordiam, misericordiam. Secundum Macrobiũ ad iu-
 stitiã pertinet innocentia, amicitia, cõcordia, pietas, religio, affe-
 ctus, humanitas. Secundũ Tull. verò in 1. Rhetor. ad iustitiã pri-
 uent religio, pietas, gratia, vindicatio, obseruantia, veritas. Qui-
 da verò iustitiã diuidunt in quinque partes, scilicet in obedi-
 entiam quæ est respectu superioris, & disciplinam quæ est respectu
 inferioris, & aequitatem quæ est respectu paris, & veritatem & fi-
 delitatem quæ pertinent ad omnes. Gl. verò super illud Luc. 6. Si diligi-
 tis eos qui vos diligunt &c. aliã innuit diuisionẽ iustitiæ: dicens:
 Philosophi in tres partes diuidunt iustitiã. Vnam in Deum, quæ
 pietas dicitur. Alteram in parentes vel reliquum humanum ge-
 nus. Tertiam in mortuos, vt his exequiarum iura soluantur. Sed
 dominus legis oraculum & Philosophiæ fastigiũ supergressus
 in eos quos qui leserint pietatis porrexit officium. Secundũ Se-
 nec. verò in libr. de quatuor virtutibus, duo pertinent ad iusti-
 tiam, scilicet velle omnibus prodesse, & nulli nocere. Amabis,
 inquit, Deum, si in hoc illum imitaberis, vt velis omnibus pro-
 desse, & nulli nocere: tunc te virum iustum appellabunt omnes.
 Et hæc duo videntur concordare duobus præceptis iuris na-

turalis, quorum alterum habes Tob. 4. Quod ab alio odertes fieri, ne vide ne tu aliquando alteri facias. Reliquū Mat. 7. Omnia quæcūque vultis vt faciant vobis homines, & vos eadem facite illis. Sed quia nulla prædictarū diuisionum perfectè tangere videtur ea quæ ad iustitiam pertinent, generalior videtur potius da esse diuisio iustitia. Et quia virtute iustitiæ reddimus vnicuique quod debemus, diuidetur iustitia secundum ea quæ debemus & quibus debemus. ¶ Notandum ergo, quod quedam debemus omnibus, vt dilectionem, veritatē, & fidē: quedam vero non omnibus, & inter ea aliquid debemus superiori, aliquid inferiori, aliquid parti. Item aliquid speciale debemus nobis specialiter coniunctis, vt parentibus, & patrie, beneuolis, quod debitum soluit pietas, prout Macrobius & Tullius de ea loquuntur. Item debemus aliquid his qui beneficia conferunt: scilicet gratiam, de qua loquitur Tullius. Et aliquid his qui mala inferunt: scilicet vindicationem, de qua idem loquitur. Et aliquid etiā his qui mala ferunt vel sustinent, scilicet misericordiam.

De Latria & religione, prout Tullius religionē sumit, & de vniuersali que descriptione, & latriæ commendatione, & diuisione, de partibus eius, ac quadruplici officia religionis. PARS V.

Inter ea verò quæ superiori debentur, aliquid est quod soli Deo debetur, & aliquid quod nō soli Deo. Soli Deo debetur latria. Vnde Glo. super illud Matth. 4. Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruiēs: Græcè latria dicitur, seruitus Latine. Seruitus communis Deo & homini & cuiuscunque Græcè dicitur dulia. Illa verò quæ soli Deo debetur, latria distincte: vnde idola latria, qui quod soli Deo debet, idolo dat. ¶ Primò inter partes iustitiæ de latria prosequemur. Quod autem latria Græcè dicitur, videtur à Tullio religio vocari. Quam ipse sic describit: Religio est, quæ superioris cuiusdam naturæ, quam diuinam vocant, curam ceremoniamque affert. In hoc quod dicitur curam, innuit cultum interiorem. In hoc, quod dicitur ceremoniam, exteriorem cultum, qui signum est interioris. Isid. 8. lib. etymol. dicit, & religio appellata est quia per eam vni Deo religamus animas nostras ad cultū diuinū vinculo seruiendi. Hoc religatio fit in principio vniuscuiusque religionis: vt in baptismo vbi initiatur Christiana religio: vel in specialibus, religionibus cum quis obligat se ad ea quæ religionis sunt. Secundum Augustinum verò 10. lib. de Ciuit. Dei: Religio dicta perhibetur à religione Deum, quem amiseramus negligentes. Et secundū hoc religio respicere videtur statum peccati, & non statum innocentie.